

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 9 lipca 2004 r.

w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną

(Dz. U. z dnia 28 lipca 2004 r.)

Na podstawie art. 50 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) gatunki dziko występujących grzybów:
  - a) objętych ochroną ścisłą,
  - b) objętych ochroną częściową,
  - c) objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
  - d) wymagających ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk oraz wielkość tych stref;
- 2) zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów i odstępstwa od zakazów;
- 3) sposoby ochrony gatunków grzybów.

§ 2. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. a, są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. b, są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. c, oraz sposoby ich pozyskiwania, są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 5. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. d, oraz wielkość stref ochrony ich ostoi lub stanowisk, są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 6. 1. W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków, o których mowa w § 2, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) zrywania, niszczenia i uszkodzania;
- 2) niszczenia ich siedlisk i ostoi;

- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej i gleby w ostojach;
- 4) pozyskiwania, zbioru, przetrzymywania, posiadania, preparowania i przetwarzania całych grzybów i ich części;
- 5) zbywania, nabywania, oferowania do sprzedaży, wymiany i darowizny grzybów żywych, martwych, przetworzonych i spreparowanych, a także ich części i produktów pochodnych;
- 6) wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa grzybów żywych, martwych, przetworzonych i spreparowanych, a także ich części i produktów pochodnych.

2. W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków, o których mowa w § 3 i 4, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) zrywania, niszczenia i uszkodzania;
- 2) niszczenia ich siedlisk i ostoi;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej i gleby w ostojach;
- 4) pozyskiwania, zbioru.

§ 7. 1. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-3 i ust. 2 pkt 1-3, w stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków, o których mowa w § 2 i 3, z wyjątkiem gatunków oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (1), nie dotyczą:

- 1) wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów;
- 2) usuwania grzybów niszczących materiały lub obiekty budowlane.

2. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 2, w stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków, o których mowa w § 4, nie dotyczą pozyskiwania grzybów lub ich części i produktów pochodnych przez podmioty, które uzyskały zezwolenie wojewody na ich pozyskiwanie.

§ 8. Sposoby ochrony gatunków dziko występujących grzybów polegają w szczególności na:

- 1) zabezpieczeniu ostoi i stanowisk grzybów przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- 2) zapewnianiu obecności i ochronie różnego rodzaju podłoża, na którym rozwijają się chronione gatunki grzybów, w szczególności:
  - a) drzew w odpowiednim wieku i gatunku,
  - b) rozkładającego się drewna,
  - c) skał i głązów;
- 3) wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan siedliska grzybów, w szczególności:
  - a) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków świetlnych,
  - b) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla gatunku stanu gleby,
  - c) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków wodnych,
  - d) koszeniu siedliska, w sposób właściwy dla gatunku,

- e) wypasie zwierząt gospodarskich na obszarze siedliska, w sposób właściwy dla gatunku chronionego,
- f) regulowaniu liczebności roślin, grzybów i zwierząt mających wpływ na chronione gatunki;
- 4) obserwacji i dokumentowaniu (monitoring) stanowisk, ostoi i populacji gatunków;
  - 5) zabezpieczaniu reprezentatywnej części populacji przez ochronę ex situ;
  - 6) przywracaniu grzybów z hodowli ex situ do środowiska przyrodniczego;
  - 7) przenoszeniu grzybów zagrożonych na nowe stanowiska;
  - 8) edukacji w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
  - 9) promowaniu technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, umożliwiających zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej - środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 134, poz. 1438).

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH GRZYBÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ*

Lp. Nazwa polska	Nazwa łacińska
GRZYBY	FUNGI
borowikowate	Boletaceae
1 borowik korzeniasty	Boletus radicans
2 borowik królewski	Boletus regius
3 borowik (podgrzybek) pasożytniczy	Boletus (Xerocomus) parasiticus
4 poroblaszek żółtoczerwony	Phylloporus pelletieri
5 szyszkowiec łuskowaty	Strobilomyces strobilaceus
czarkowate	Sarcoscyphaceae
6 czareczka długotrzonkowa	Microstoma protracta
7 czarka - wszystkie gatunki	Sarcoscypha spp.
flagowcowate	Meripilaceae
8 flagowiec olbrzymi	Meripilus giganteus
9 jamczatka białobrunatna	Antrodia albobrunnea
10 żagwica listkowata	Grifola frondosa

- gąskowate**
- 11 dwupierścieniak cesarski
12 gąska olbrzymia
13 wilgotnica czapeczkowata
- gwiazdoszowate**
- 14 gwiazdosz - wszystkie gatunki
15 wieloporek gwiaździsty
- jodłownicowate**
- 16 jodłownica górską
- kisielcowate**
- 17 płomykówka galaretowata
- kolcownicowate**
- 18 kolczakówka - wszystkie gatunki
19 sarniak - wszystkie gatunki
20 szaraczek łuseczkowaty
- kustrzebkowate**
- 21 koronica ozdobna
- lakownicowate**
- 22 lakownica lśniącą
- maślakowate**
- 23 maślak (borowiec) dęty
24 maślak trydencki
25 maślak żółtawy
- miękusowate**
- 26 miękusz szafranowy
- ozorkowate**
- 27 ozorek dębowy
- pałeczkowate**
- 28 pałeczka - wszystkie gatunki
- pniarkowate**
- 29 amylek lapoński
30 pniarek (modrzewnik) lekarski (1)
31 pniarek różowy
- purchawkowate**
- 32 kurzawka bagienna
33 purchawica olbrzymia
- siatkolistowate**

- Tricholomataceae**
- Catathelasma imperiale
Tricholoma colossus
Hygrocybe calyptiformis
- Geastraceae**
- Geastrum spp.
Myriostoma coliforme
- Bondarzewiaceae**
- Bondarzewia mesenterica
- Exidiaceae**
- Tremiscus helvelloides
- Bankeraceae**
- Hydnellum spp.
Sarcodon spp.
Boletopsis grisea
- Pezizaceae**
- Sarcosphaera coronaria
- Ganodermataceae**
- Ganoderma lucidum
- Suillaceae**
- Suillus (Boletinus) cavipes
Suillus tridentinus
Suillus flavidus
- Hapalopilaceae**
- Hapalopilus croceus
- Fistulinaceae**
- Fistulina hepatica
- Tulostomataceae**
- Tulostoma spp.
- Fomitopsidaceae**
- Amylocystis lapponica
Fomitopsis (Laricifomes) officinalis
Fomitopsis rosea
- Lycoperdaceae**
- Bovista paludosa
Langermannia gigantea
- Gomphaceae**

- 34 buławka obcięta
35 buławka pałeczkowata
36 buławka spłaszczona
37 siatkolist maczugowaty
smardzowate
38 krążkówka żyłkowana
39 naparstniczka czeska
40 naparstniczka stożkowata
41 smardz jadalny
42 smardz półwolny
43 smardz stożkowaty
44 smardz wyniosły
soplówkowate
45 soplówka - wszystkie gatunki
sromotnikowate
46 mądziać psi
47 sromotnik fiołkowy
szmaciakowate
48 szmaciak - wszystkie gatunki
tęgoskórowate
49 promieniak wilgociomierz
truflowate
50 trufła wgłębiona
żagwiowate
51 oranżowiec bladożółty
52 żagiew okółkowa
POROSTY
chrobotkowate
53 chrobotek alpejski
54 chrobotek czarniawy
55 karlinka brodawkowata
chróścikowate
56 chróścik - wszystkie gatunki
czasznikowate
57 czasznik modrozielony
granicznikowate
58 granicznik - wszystkie gatunki (1)

- Clavariadelphus truncatus
Clavariadelphus pistillaris
Clavariadelphus ligula
Gomphus clavatus
Morchellaceae
Disciotis venosa
Verpa bohemica
Verpa conica
Morchella esculenta
Morchella gigas
Morchella conica
Morchella elata
Hericiaceae
Hericum spp.
Phallaceae
Mutinus caninus
Phallus hadriani
Sparassidaceae
Sparassis spp.
Sclerodermataceae
Astraeus hygrometricus
Tuberaceae
Tuber mesentericum
Polyporaceae
Pycnoporellus alboluteus
Polyporus umbellatus
LICHENES
Cladoniaceae
Cladonia stellaris
Cladonia stygia
Pycnothelia papillaria
Stereocaulaceae
Stereocaulon spp.
Imadophilaceae
Imadophila ericetorum
Lobariaceae
Lobaria spp.

59	podgranicznik - wszystkie gatunki (1)	Sticta spp.
60	tarczynka przygraniczna (1)	Lobarina scrobiculata
	kruszownicowate	Umbilicariaceae
61	kruszownica - wszystkie gatunki	Umbilicaria spp.
62	pęcherzyca nadobna	Lasallia pustulata
	obrostowate	Physciaceae
63	obrostrnica - wszystkie gatunki	Anaptychia spp.
64	turzynka okazała (1)	Heterodermia speciosa
	odnożycowate	Ramalinaceae
65	odnożyca rynienkowata (1)	Ramalina calicaris
66	odnożyca włosowata (1)	Ramalina thrausta
67	odnożyca - pozostałe gatunki	Ramalina - pozostałe gatunki
	pawężnicowate	Peltigeraceae
68	dołączanka - wszystkie gatunki	Solorina spp.
69	pawężnica - wszystkie gatunki	Peltigera spp.
	pawężniczkwate	Nephromataceae
70	pawężniczka - wszystkie gatunki	Nephroma spp.
	puchlinkowate	Thelotremaceae
71	puchlinka ząbkowata	Thelotrema lepadinum
	tarczownicowate	Parmeliaceae
72	biedronecznik - wszystkie gatunki	Punctelia spp.
73	brunka Delisa	Neofuscelia delisei
74	czerniaczek alpejski	Allantoparmelia alpicola
75	ciemnik - wszystkie gatunki	Pseudephebe spp.
76	kobiernik - wszystkie gatunki (1)	Parmotrema spp.
77	koralka rozgałęziona	Allocetraria madreporiformis
78	mąklik otrębiasty	Pseudevernia furfuracea
79	nibypłucnik - wszystkie gatunki	Cetrelia spp.
80	oskrzelka rynienkowata	Flavocetraria cucullata
81	pawężnik Laurera (1)	Tuckernaria laureri
82	plaskotka reglowa	Parmeliopsis hyperopta
83	plaskotka rozlana	Parmeliopsis ambigua
84	plucnica płotowa	Cetraria sepincola
85	plucnica zielonawa	Cetraria chlorophylla
86	plucniczka Delisa	Cetrariella delisei
87	plucnik modry	Platismatia glauca
88	popielak pylasty	Imshaugia aleurites

89	przylepka - wszystkie gatunki	Melanelia spp.
90	przystrumyczek pustułkowy	Hypotrachyna revoluta
91	pustułka - wszystkie gatunki, z wyjątkiem pustułki pęcherzykowatej	Hypogymnia spp., z wyjątkiem Hypogymnia physodes
92	szarzynka - wszystkie gatunki	Parmelina spp.
93	tapetka - wszystkie gatunki	Arctoparmelia spp.
94	tarczownica - wszystkie gatunki, z wyjątkiem tarczownicy bruzdkowanej	Parmelia spp., z wyjątkiem Parmelia sulcata
95	tarczynka dziurkowana	Menegazzia terebrata
96	wabnica kielichowata	Pleurosticta acetabulum
97	zeżyca seledynowa (1)	Flavopunctelia flaventior
98	złotlinka jaskrawa	Vulpicida pinastris
99	żeluczka - wszystkie gatunki, z wyjątkiem żeluczki izydiowej	Xanthoparmelia spp., z wyjątkiem Xanthoparmelia conspersa
100	żółtlica chropowata	Flavoparmelia caperata
101	brodaczką - wszystkie gatunki	Usnea spp.
102	mąkła odmienna	Evernia mesomorpha
103	mąkła rozłożysta (1)	Evernia divaricata
104	rożynka posępna	Cornicularia nomoerica
105	włostka - wszystkie gatunki	Bryoria spp.
106	żyłecznik zwisający	Alectoria sarmentosa
	złociszkowate	Chryso-trichaceae
107	złociszek jaskrawy	Chrysothrix candelaris
	złotorostowate	Teloschistaceae
108	błyskotka - wszystkie gatunki	Fulgensia spp.
109	jaskrawiec morski	Caloplaca marina

Objaśnienia:

* Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

(1) - gatunki, dla których nie stosuje się określonych w § 7 ust. 1 do rozporządzenia odstępstw od zakazów.

ZAŁĄCZNIK Nr 2

GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH GRZYBÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ*

Lp. Nazwa polska	Nazwa łacińska
GRZYBY	FUNGI
szczecinkowcowate	Hymenochaetaceae
1 włośnuszek ukośny	Inonotus obliquus
POROSTY	LICHENES
chrobotkowate	Cladoniaceae
2 chrobotek leśny (w tym dawniej wyróżniany chrobotek łagodny)	Cladonia arbuscula (incl. Cladonia mitis)
3 chrobotek najeżony	Cladonia portentosa
4 chrobotek reniferowy	Cladonia rangiferina
5 chrobotek smukły	Cladonia ciliata
tarczownicowate	Parmeliaceae
6 mąkla tarniowa	Evernia prunastri
7 płucnica darenkowa	Cetraria muricata
8 płucnica islandzka	Cetraria islandica
9 płucnica kędzierzawa	Cetraria ericetorum
10 płucnica kolczasta	Cetraria aculeata

Objaśnienia:

* Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

ZAŁĄCZNIK Nr 3

GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH GRZYBÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ, KTÓRE MOGĄ BYĆ POZYSKIWANE, ORAZ SPOSOBY ICH POZYSKIWANIA*

Lp. Nazwa polska	Nazwa łacińska	Sposób pozyskiwania
GRZYBY	FUNGI	
szczecinkowcowate	Hymenochaetaceae	
1 włośnuszek ukośny	Inonotus obliquus	ręczny zbiór owocników
POROSTY	LICHENES	

	tarczownicowate	Parmeliaceae	
2	płucnica islandzka	Cetraria islandica	ręczny zbiór plech

Objaśnienia:

- * Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:
- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
  - małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

ZAŁĄCZNIK Nr 4

GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH GRZYBÓW WYMAGAJĄCYCH USTALENIA STREF OCHRONY ICH OSTOI LUB STANOWISK*

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wielkość strefy ochrony
	POROSTY	LICHENES	
	granicznikowate	Lobariaceae	
1	granicznik płucnik	Lobaria pulmonaria	w promieniu do 100 m od granic stanowiska
	tarczownicowate	Parmeliaceae	
2	brodaczką kędzierzawa	Usnea subfloridana	w promieniu do 50 m od granic stanowiska
3	brodaczką kępkowa	Usnea hirta	w promieniu do 50 m od granic stanowiska
4	brodaczką zwyczajną	Usnea filipendula	w promieniu do 50 m od granic stanowiska

Objaśnienia:

- * Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:
- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
  - małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.